

maalet om Rente og Rentens Rente, som den ærede Finansminister ved en anden Leilighed, som det forekom mig, mindre passende indbragte. Der er denne Beregning fuldkommen paa sit Sted, ja, der er ved slige økonomiske Foretagender en ligefrem Nødvendighed for, at man af de Kapitaler, man succesfult sætter i dem, beregner ikke blot den Rente, men ogsaa den Rentens Rente, som maa udredes, indtil man kommer til den fulde Virksomhed, indtil man kan begynde at sige: Nu er det Hele fuldendt, nu er det hele Foretagende bragt til Ende. Jeg tror, at det er en Sag, som har vundet saa almindelig Anerkjendelse, at man egentlig ikke behøver at anvende mange Argumenter for at forsvare en saadan Paastand; men jeg skal dog gjøre opmærksom paa, at, hvis Noget skulde nære en Tvivl, er Intet simplere eller lettere end at overbevise om den absolute Rigtighed af denne Fremgangsmaade. Sæt f. Ex., at man anvender i flere Aar i Træk et vist Beløb, — lad os sige 1 Million — paa Jernbaner, men ikke har Pengene. Man er da, hver Gang man skal foretage Udgiften med Hensyn til dette Formaal, nødt til at laane. Hvorledes vil det saa gaa? Det første Aar maa man laane 1 Mill. Den bruger man til at bygge Jernbaner for. Lad os nu antage, at der er en Rente af 5 pCt.; det er en meget naturlig Rentefod for Diebliffet. Naar man da næste Aar igjen skal til at laane, saa laaner man først en ny Million til at fortsætte Anlægget; men dernæst har man at betale Renter af den første Million, det er 50,000, og dem laaner man saa ogsaa. Laanet er altsaa nu ikke 1 Million og 1 Million, men 2,050,000. Komme vi til det tredje Aar, laane vi en tredje Million og nu betales der Renter — ikke af 2 Millioner, men — af 2,050,000; her have vi Rentens Rente. Og saaledes maa man fremdeles bære sig ad, indtil Anlægget er fuldført. Hvis der af et saadant Anlæg under Udførelsen, i det Tidrum, som maa gaa hen inden den endelige Udførelse, falder Indtægter, saa er det en Selvfølge, at de maa trækkes fra, inden man foretager denne Rentens-Rente-Beregning, men for Øvrigt behøver man ikke at gjøre det saaledes; man kan ogsaa følge en anden ganske simpel og praktisk Fremgangsmaade, som Regnere ere meget bekendte med, den nemlig, at man ogsaa for Indtægten beregner Rente og Rentens Rente til det Tidspunkt, hvor man vil slutte Dpgjørelsen. Det er en saadan Dpgjørelse, jeg meget ønsker maa finde Sted, hvorved det vil vise sig, at den virkelige Sum, der repræsenteres af Jernbaneanlægene, er en hel Del forskjellig fra den, der for Diebliffet findes opført i Statsregnskabet. Jeg skulde ikke vægre mig ved personlig at gjøre dette Arbejde, hvis Materialet var tilgængeligt for mig; men det er det ikke. Man kan gjøre sig al mulig Umage for ikke alene af de forskjellige Statsregnskaber, men ogsaa af andre Meddelelser

om Jernbanevæsenet at uddrage, hvad der er nødvendigt for at gjøre denne Regning, man vil dog aldeles ikke kunne faae det frem med den Sikkerhed som efter officielle Dplysninger. Det kommer nemlig meget væsentlig an paa, hvilken Form der er brugt for at erlægge Betalingen til de forskjellige Tidspunkter. Har man betalt med Obligationer, maa man naturligvis regne disse for, hvad de ere tagne for. Hvis man f. Ex. har brugt Obligationer paa 100 Rst. for at betale 96 Rst., og disse Obligationer drage en Rente af 4 pCt., saa giver man jo i Virkeligheden en Rente af 4 af 96. Har man derimod betalt med rede Penge, saa stiller Sagen sig ganske anderledes, saa maa man regne den Rente, som til den Tid har været at svare af rede Penge. Staten har nu ganske sikkert i den Tid, da den har anlagt Jernbaner, faaet sine rede Penge til meget høje Renter; vi have maattet betale undertiden 6—7 pCt. for de Penge, vi fik. Men lad os blot regne med 5 pCt.; det vil jo være en meget moderat Rente. Hvis man da, seende bort fra de Unsigtigheder, der nødvendigvis maa fremkomme, naar en Udenforstaaende vil gjøre en saadan Regning, vil kjende Udsalbet deraf, skal jeg gjerne meddele Udsalbet af et saadant Forsøg, som jeg har gjort. Naar jeg da fører Regningen til 31te Marts 1876, benyttende mig for det indværende Aar af Finanslovens Positioner, for de foregaaende naturligvis af Statsregnskaberne, kommer jeg til omtrent 89½ Million Kr. Det er — jeg gjentager det, for at der ikke skal være nogen Misforstaaelse, — ikke min Paastand, at denne Regning skal være absolut rigtig; jeg anerkjender, at den ikke kan være det. Der er ingen Grund til at tro, at Summen maa sættes enten højere eller lavere; jeg har ikke havt nogen Forkjærlighed i denne Henseende. Jeg har gjort Beregningen saa godt jeg kunde; men desuagtet kan der gjerne være en Feil paa — lad os sige — 1 Million Kr. Jeg skal dermed forlade dette første Punkt.

Det andet Punkt, som jeg nu gaar over til noget nærmere at berøre, er Spørgsmaalet om vore militære Udgifter. Vi befinde os paa en Skraaplan med Hensyn til disse Udgifter, og det vil ses, at vi glide bestandig videre. Naar man tager det nærværende Finanslovsforslag og ser efter, hvilke Summer der paa dette anføres, vil man finde i § 22 8,593,000 Kr., i § 23 4,775,000 Kr.; i § 26 til begge Forsvarsministerierne 1,473,000 Kr.; det er tilsammen et Beløb af 14,841,000 Kr. Sammenligner man nu dette Beløb med det samlede Udgiftsbeløb i den første Paragraf paa Udgiftssiden i § 11, vil man finde, at de militære Udgifter udgjøre 31,6 pCt. af disse samlede Udgifter. Jeg taler naturligvis slet ikke om de Udgifter, som ikke for Diebliffet staa paa Finansloven; saaledes slet ikke om de i den sidste Paragraf omhandlede meget betydelige Udgifter til Befæstninger, og heller ikke om den ene